

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Хмельницький національний університет
Академія адвокатури України
Громадська організація «Подільська правова ліга»

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПРАВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської наукової конференції

17 квітня 2023 р.

Хмельницький

УДК 34(477):061.1ЄС
Г20

*Рекомендовано до друку науково-технічною радою
Хмельницького національного університету,
протокол № 5 від 20.04.2023 р.*

Подані тези доповідей IV Всеукраїнської наукової конференції «Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу» (17 квіт. 2023 р., м. Хмельницький).

Розглянуті проблеми адаптації конституційного, адміністративного, цивільного, господарського, податкового, кримінального, митного та іншого вітчизняного законодавства в контексті стандартів ЄС.

Спрямовано на залучення юридичних фахівців для стимулювання і підтримки наукової діяльності правничої спільноти України.

Редакційна колегія:

Козут О. В. – канд. юрид. наук, доц. кафедри права ХНУ;
Лагойда Т. В. – канд. юрид. наук, доц. кафедри права ХНУ;
Лучковська С. І. – канд. юрид. наук, доц. кафедри права ХНУ

*Матеріали подані в авторській редакції.
Відповідальність за зміст, автентичність цитат
та правильність посилань несуть автори*

Г20 **Гармонізація** законодавства України з правом Європейського Союзу : зб. тез доповідей IV Всеукраїнської наукової конференції, 17 квітня 2023 р. (м. Хмельницький). Хмельницький : ХНУ, 2023. 259 с. (укр.)

Висвітлено проблеми адаптації конституційного, адміністративного, цивільного, господарського, податкового, кримінального, митного, іншого вітчизняного законодавства до стандартів ЄС. Окреслено перспективи розвитку правничої науки в умовах своінтеграції.

Для науково-педагогічних працівників, студентів та аспірантів юридичних спеціальностей, практикуючих юристів, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування.

УДК 34(477):061.1ЄС

© Автори доповідей, 2023

законодавче поняття не зовсім відповідає сучасним термінологічним тенденціям. Це дає підстави вважати, що Закон України «Про віртуальні активи» потребує доопрацювання в частині визначення категорії та класифікації віртуальних активів, оскільки в ньому не враховано ряд важливих аспектів, які стосуються саме їх сутності. Такий обмежений законодавчий підхід, може створити ситуацію, коли більшість віртуальних активів так і залишаться поза межами правового поля держави.

Список використаних джерел

1. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
2. Овчаренко А. С. Віртуальні активи як об'єкти фінансового моніторингу. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2020. № 3. С. 98-103.
3. Ушинкіна О. А. Концептуальні підходи до визначення поняття «віртуальні активи» в Україні та у світі. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/UV/article/view/16880/24197>.
4. Черних О.С. Класифікація віртуальних активів в Україні. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/klassifikatsiya-virtualnyh-aktyviv-v-ukrayini>.

ЧЕРНОП'ЯТОВ СТАНІСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ,
доц. кафедри права Дніпровського гуманітарного університету,
канд.юрид.наук

ДОКТРИНА JURA NOVIT CURIA ТА ПРИНЦИП ДИСПОЗИТИВНОСТІ У ЦИВІЛІСТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ

Jura novit curia (альтернативне написання *iura novit curia*), дослівно – «суд знає право» / «суд знає закон», є доктриною, яка стосується питання співвідношення доказування «питань права» та «питань факту». У загальному *jura novit curia* передбачає, що учасники судового процесу не повинні, хоча і мають право, доводити нормативні підстави своїх вимог та заперечень («питань права»), на відміну від фактичних підстав своїх вимог та заперечень («питань факту»). В свою чергу, остаточне встановлення застосовних норм права покладається на суд. В основі *jura novit curia* лежить обґрунтоване деонтичне припущення про те, що суд повинен знати

застосовне право і є фаховим в цьому питанні. Доктрина *jura novit curia* походить із Римського права. Однак артикульоване застосування у сучасному українському праві *jura novit curia* набуло досить нещодавно – на рівні судової практики та висновків Верховного Суду, у тому числі і у складі Великої Палати.

Наявні деякі сучасні доктринальні спроби надати характеристику *jura novit curia* в українській правовій науці. Так, Олександр Івасин зазначає, що «застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») передбачає, що суд: 1) не може виходити за межі позовних вимог; 2) має здійснювати юридичну кваліфікацію правовідносин та належним чином визначати норми права, які слід застосувати до спірних правовідносин; 3) повинен застосовувати такий принцип незалежно від заяв чи клопотань сторін; 4) повинен не порушувати принцип диспозитивності; 5) враховувати встановлені судами обставини у справі» [1, с. 62].

Андрій Потапенко, що «суд за принципом *jura novit curia* («суд знає закони») самостійно здійснює правову кваліфікацію спірних правовідносин та застосовує для прийняття рішення саме ті норми матеріального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, що не приводить до зміни предмета позову та/або вибраного позивачем способу захисту. Помилкове посилання на норму матеріального права для обґрунтування предмета позову та/або вибраного позивачем способу захисту не буде визначальним під час вирішення спору судом» [2, с. 41].

Іван Міщенко (суддя Касаційного господарського суду Верховного Суду) формулює три основні елементи *jura novit curia*: «1) суд знає закон (на мій погляд, більш доречно використання терміну «право») 2) суд здійснює пошук та аналіз правових норм щодо спору безвідносно посилання сторін; 3) суд застосовує норми права до фактичних обставин спору (*da mihi factum, dabo tibi jus*)» [3, с. 2].

Відповідно до принципу диспозитивності, суд розглядає справи не інакше як за зверненням особи, в межах заявлених нею вимог і на підставі доказів, поданих учасниками справи або витребуваних судом. У зв'язку із тим, що внаслідок застосування *jura novit curia* суд може не лише відійти від нормативного обґрунтування позову, але іноді й певною мірою змінити спосіб захисту (оскільки спосіб захисту ґрунтується передусім на правових нормах), постає важливе питання співвідношення *jura novit curia* та принципу диспозитивності. Якщо абсолютизувати диспозитивність, то вона видається несумісною із *jura novit curia*. Однак насправді жоден із

процесуальних принципів не є абсолютним, і часто один принцип балансується іншим (як, наприклад, «диспозитивність – публічність»).

Важливе в цьому сенсі формулюванні *jura novit curia* міститься у Постанові Верховного Суду у справі № 361/8742/15-ц: «згідно з принципом *jura novit curia* («суд знає закони») під час розгляду справи суд має самостійно, виходячи із підстав позову, тобто фактичних обставин, встановити характер спірних правовідносин та застосувати відповідну норму права» [4]. Це прочитання *jura novit curia* звертає увагу на важливе обмеження: суд вільний (і зобов'язаний) самостійно кваліфікувати відносини, віднаходити та застосовувати відповідну норму права, однак залишаючись при цьому в межах підстав позову. При цьому Верховний Суд розділяє фактичні підстави позову – фактичні обставини, якими обґрунтовуються вимоги – і нормативні (правові) підстави позову – норми права та кваліфікація відносин, якими обґрунтовуються вимоги. При цьому Верховний Суд вважає, що процесуальні кодекси під «підставами позову» мають на увазі саме фактичні підстави (див., наприклад, Постанову Верховного Суду у справі № 359/3373/16-ц [5]).

Зазначене є суттєвим чинником, який узгоджує *jura novit curia* та прямо відображений у позитивному процесуальному праві принципу диспозитивності в тій його частині, яка вимагає розгляду справи на підставі доказів, поданих учасниками справи або витребуваних судом. До речі, слід звернути увагу, що нормативний принцип диспозитивності «обмежує» суд саме доказами, поданими учасниками справи або витребуваними судом, а не обставинами, на підтвердження яких ці докази подані. Тобто, врахування обставин, які впливають із поданих доказів, але не артикульовані у заявах по суті справи, не є порушенням диспозитивності.

Також суд, очевидно, має враховувати і предмет позову, тобто зміст позовних вимог і формулювання запитуваних позивачем способів захисту, залишаючись принаймні концептуально в межах предмету позову.

Важливе доктринальне значення має інша Постанова Верховного Суду у справі № 487/10132/14-ц [6], де Суд зазначив: «[...]/ Верховний Суд України правильно вказав на те, що неможливим є одночасне подання віндикаційного та негативного позову, й у випадках, коли такі вимоги заявлені одночасно, суд має самостійно визначити, яку вимогу по суті, а не за формою, поставив позивач, і застосувати належні норми права. Зазначений підхід відповідає принципу *jura novit curia* («суд знає закони») [...]» (п. 101).

Тобто, Верховний Суд цілком правильно, на нашу думку, орієнтує на те, що при активному застосуванні *jura novit curia* в умовах, коли позивач кваліфікував правовідносини та визначив застосовне право помилково, суд має, аби лишатися в межах предмету позову, враховувати саме суть позовних вимог, а не їх формальну сторону. Тобто суд має правильно витлумачити той «запит» про захист прав, свобод і законних інтересів, на якому ґрунтуються формалізовані у позовній заяві позовні вимоги. Наприклад, якщо особа зазнає порушень права власності і помиляється у виборі між віндикаційною та негаторною вимогами, необхідно з'ясувати дійсну суть її вимоги, яка полягає в усуненні порушення права власності; якщо звільнений працівник помиляється у виборі способу захисту і просить не поновити його на роботі, а визнати наказ про звільнення нікчемним та застосувати наслідки нікчемності, то необхідно з'ясувати дійсну суть його вимоги, яка полягає у відновленні трудових правовідносин та компенсації втраченого заробітку тощо. Яскравим прикладом з практики є також застосування судом трансформація судом договірної вимоги у кондиційну: замість задоволення вимоги про стягнення грошових коштів в рахунок невиконаного договірного зобов'язання суд, встановивши, що договірні грошові зобов'язання не виникли, стягнув грошові кошти, набуті без достатньої правової підстави [7].

З огляду на викладене вище вважаємо, що *jura novit curia* не суперечить принципу нормативного диспозитивності ані в частині невиходу за межі позовних вимог (якщо зберігається «дух» позовних вимог), ані в частині врахування лише доказів, які у встановленому порядку подані до суду чи витребувані судом. *jura novit curia* певним чином балансує принцип диспозитивності, утримує його від абсолютизації а суд – від надмірного формалізму – в тій мірі, в якій це може зашкодити інтересам реалізації мети цивілістичного процесу. Відтак *jura novit curia* перебуває у діалектичному зв'язку із принципом диспозитивності, що дає змогу (вкупі із власне змістом *jura novit curia*) вважати, що *jura novit curia* є одним із проявів принципів публічності та об'єктивної істини. А з огляду на те, що *jura novit curia* спрямована передусім на реалізації належного і застосовного матеріального права та забезпечення судового захисту прав, його можна вважати також проявом або наслідком глобального принципу верховенства права.

Список використаних джерел

1. Івасин О. Застосування принципу «*jura novit curia*» у судовій практиці верховного суду під час розгляду господарських спорів. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 58-63.

2. Потапенко А. Вимога ефективного захисту права у процесуальних документах: погляд з позиції сторін цивільного процесу. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 35-42.

3. Міщенко І. «Суд знає закони» та змагальність сторін: баланс та взаємодія: *Презентація. ІХ Щорічний судовий форум*. 2020. 14 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Prezent_Mischenko.pdf.

4. Постанова Верховного Суду від 11.09.2019 року у справі № 361/8742/15-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84876645>.

5. Постанова Верховного Суду від 23.11.2021 року у справі № 359/3373/16-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101829985>.

6. Постанова Верховного Суду від 11.09.2019 року у справі № 487/10132/14-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86243059>.

7. Постанова Верховного Суду від 10.10.2019 року у справі № 753/9947/16-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85032770>.

ЧОРНОБАЙ ОЛЬГА ВАДИМІВНА,
студентка 3-го курсу факультету міжнародних відносин і права
Хмельницького національного університету

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Проблеми організації місцевого самоврядування зарубіжних країн на сьогодні є актуальними, як і раніше, адже Україна при розробці та подальшому реформуванні з метою вдосконалення своєї системи місцевого самоврядування не може не звертати увагу на досвід інших країн задля того, аби побачити усі переваги і недоліки кожної моделі місцевого самоврядування.

Питання місцевого самоврядування розглядали у своїх працях такі українські учені, як А.З. Георгіца, І. А. Грицяк, М. П. Орзіх, Л.П. Юзьков, В.М. Кампо, В.М. Цвік, П.Ф. Гураль, В. Ф. Погорілко, В.Я. Тацій та ін. Саме вони започаткували формування сучасних поглядів на інститут місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування у зарубіжних країнах пройшло довгий шлях розвитку, що призвело до утворення різних його моделей, які на сучасному етапі існують у різних країнах світу.

Для початку варто визначити, що являє собою місцеве самоврядування. Місцеве самоврядування – це діяльність населення та виборних органів в межах певної територіальної одиниці по управлінню його справами. Територія майже будь-якої держави, окрім

Зміст

Авсісвич А.А. КОНЦЕПЦІЯ LEX ELECTRONICA ЯК ТРАНСНАЦІОНАЛЬНЕ ПРАВО ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ ТА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.....	3
Базалук Е.О. ВИДИ НАСИЛЬСТВА ЩОДО ЖІНОК ТА ДІВЧАТ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....	7
Балов П.О. СПРОЩЕНІ ПОРЯДКИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ США.....	12
Бекас Я.А. ЗАСАДИ ЕТИЧНОГО СПІЛКУВАННЯ МІЖ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ ТА ГРОМАДЯНАМИ.....	16
Бессарабова В.М. СУЧАСНА МОДЕЛЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ З ДЕРЖАВНОЮ ЧАСТКОЮ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	19
Бориславська М.В. ЩОДО ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПО СІМЕЙНИХ СПОРАХ.....	23
Вавринчук М.П. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ЮРИДИЧНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ В МЕЖАХ КРАЇНИ.....	26
Вавринчук М.П., Чорнобай О.В. ПРИЧИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ЮРИСТА.....	30
Варецький І.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЮ ПУБЛІЧНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ТА ІНШИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	33

Вереша Р.В. ЗАСАДНИЧІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	37
Вереша Р.В., Карпушина М.Г. МЕДІЙНИЙ СЕГМЕНТ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ЧИННИК ЗАПОБІГАННЮ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У МЕДИЧНІЙ СФЕРІ.....	40
Волянська О.І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ДИТИНИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ КРАЇН ЄС.....	45
Галус О.О. ДО ПИТАННЯ ПРО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЮ У СФЕРІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ.....	50
Гамбург І.А. МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	52
Голдзіцький К.А. ПРОБЛЕМИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ.....	56
Грузенський В.В. ЗЕМЛІ ТА ҐРУНТИ УКРАЇНИ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ, ЯК ОБ'ЄКТИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ.....	58
Давиденко О.І. ЗМІСТ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ДЕРЖАВ-КАНДИДАТОК НА ВСТУП ДО ЄС У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА БЕЗПЕКИ.....	62
Даниленко А.О. ТЕОРІЇ ВИНИКНЕННЯ ТА ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.....	67
Даценко О.Ф. ЕКОЛОГІЧНІ ЗАГРОЗИ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ.....	69

Добрянська О.Д. ДО ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ПОЗИЦІЙ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ.....	74
Довгань В.І., Захаркевич Н.П. ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН.....	78
Зубко А.О. ЗМІСТ ТА СУТНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.....	83
Ігнатенко О.С., Нога С.Р., Манзуля А.А. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ: АСПЕКТИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА.....	86
Калашлінська М.В. ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ПРАВОМ У КОНТЕКСТІ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ ЩОДО БІЖЕНЦІВ.....	89
Кащук Д.А. УСУНЕННЯ ВІД ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ НІМЕЧЧИНИ.....	94
Ковальський В.С. КРИТИЧНЕ ПРАВОРОЗУМІННЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІДЕОЛОГІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО МИРУ В УКРАЇНІ.....	98
Ковтун О.М. ДЕЯКІ ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ КОМПЕНСАЦІЇ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ДОВКІЛЛЮ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....	102
Когут О.В. АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	107
Кравчук С.Й. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ТИМЧАСОВО ВИЛУЧЕНОГО МАЙНА.....	113

Лагойда Т.В. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ЕКОЛОГІЧНОГО ОМБУДСМЕНА В УКРАЇНІ ЯК ВИМОГА ЧАСУ.....	118
Литвиненко А.О. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	122
Логінова С.М. ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	127
Маркслова В.М. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТИМЧАСОВОГО ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	132
Місяць А.П., Понич А.А. ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ МАЙНА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	136
Міщенко І.В. ПРАВО БУТИ ПОЧУТИМ У МИТНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ЄС.....	140
Муза О.В. РЕКОДИФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	144
Назаров В.В. ІНСТИТУТ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ, ЩОДО МАЙНА ЯКОЇ ВИРІШУЄТЬСЯ ПИТАННЯ ПРО АРЕШТ: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ.....	148
Островський А.М. ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН ДОГОВОРУ ПОСТАЧАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ ЧЕРЕЗ ПРИЄДНАНУ МЕРЕЖУ.....	153
Охман О.В. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАК ВОЄННОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	156

Панкратова В.О. ПЕТИЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД КРАЇН ЄС.....	161
Петечел Н.М. ПРОГРАМА МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ЯК ІСТОТНА УМОВА ДОГОВОРУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ.....	164
Петреченко С.А. ІСТОРИЯ ВИБОРЧОГО ПРАВА ЖІНОК НА ТЛІ ГЕНДЕРНИХ КВОТ У КРАЇНАХ СКАНДИНАВІЇ НАПРИКІНЦІ ХХ СТОЛІТТЯ.....	167
Попов Г.В. «ГРУМІНГ» ЯК КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	169
Присяжнюк М.П., Лучковська С.І. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	172
Пунда О.О., Арзянцева Д.А. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ СИСТЕМ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ: ПРИКЛАД ЧЕХІЇ.....	177
Рафальський М.Л. ПРИОРИТЕТИ РОЗВИТКУ РЕГУЛЯЦІЇ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	181
Рибалко А.О., Смолярова М.Л. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ВІКОМ У ПОЛЬЩІ ТА В УКРАЇНІ.....	186
Рижук І.В. КОАЛІЦІЯ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ В РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ.....	189
Рудаков Д.І. СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ НА ДОСТУПНЕ ЖИТЛО.....	193
Рябовол Л.Т., Порало О.О. НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ТА ПРАВООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	196

Свистунова О.В. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ГРОМАДЯН НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	200
Сисосва І.М. СОЦІАЛЬНИЙ ПАКЕТ ЯК ІМПЕРАТИВ ДЛЯ СПІВПРАЦІ РОБОТОДАВЦЯ ТА ПРАЦІВНИКА.....	202
Слабко К.В. РИНОК ЦИФРОВИХ РЕКРУТИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	206
Сосонович М.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРИ ПОСВІДЧЕННІ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ ЯК РУШІЙНИЙ ПРОЦЕС ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	208
Сус М.С. ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ПРОЦЕСІ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.....	212
Токар А.М. РОЛЬ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МОБІЛЬНИМ ЗВ'ЯЗКОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	218
Форостюк О.Д. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ.....	221
Фрідман-Козаченко М.М. КРИПТОВАЛЮТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ.....	225
Хмелевська Н.В., Недоборська К.Л. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ.....	229
Цукан С.В. ПОНЯТТЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ.....	234

Черноп'ятов С.В. ДОКТРИНА JURA NOVIT CURIA ТА ПРИНЦИП ДИСПОЗИТИВНОСТІ У ЦИВІЛІСТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ.....	237
Чорнобай О.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	241
Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	245
Якименко А.А. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....	248

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПРАВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської наукової конференції,
17 квітня 2023 р.

Відповідальний за випуск: *Ваєринчук М.П.*

Комп'ютерну верстку здійснено кафедрою права

Збірник розміщено в інституційному репозитарії
Хмельницького національного університету

29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11

e-mail: pravo@khnmu.edu.ua